

«Жанубий Қозоғистон» газеті
директор-бас редакторының
2023 жылғы «22» мамырдағы
№ 42 бұйрығына №1 Қосымша

«Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті
редакциясы ЖШС
**СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ
САЯСАТЫ**

1. Жалпы ережелер

Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты сыбайлас жемқорлық сипатындағы ықтимал әрекеттердің алдын алуға, сыбайлас жемқорлықты қабылдамау жағдайын құруға бағытталған.

Осы Саясаттың мақсаты «Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа жол бермейтін және өз міндеттерін орындау кезінде адалдық пен сатылмайтындық қағидаттарын қамтамасыз ететін құқықтық мәдениетін қалыптастыру.

2. Терминдер мен анықтамалар

«Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті қызметкерлері – Кәсіпорынның әкімшілік-басқару қызметкерлері мен инженерлік-техникалық қызметкерлерінен Кәсіпорынмен еңбек қатынастарында болатын кез келген жеке тұлға.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл – Кәсіпорынның лауазымды адамдарының өз өкілеттіктері шегінде қызметі:

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде сыбайлас жемқорлық сипаттағы әрекеттерді жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және кейіннен жою (сыбайлас жемқорлықтың алдын алу);

- сыбайлас жемқорлық сипаттағы әрекеттердің алдын алу, анықтау, жолын кесу, ашу және тергеу, олардың зардаптарын жою (сыбайлас жемқорлықпен күрес).

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат – сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің тиімді жүйесін құруға және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін төмендетуге бағытталған қызмет.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар – сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған Кәсіпорын қызметі үшін белгіленген ұсынымдар жүйесі;

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептерді анықтау және зерделеу бойынша Кәсіпорынның қызметі;

Мүдделер қақтығысы – лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте осы адамдардың жеке мүдделері өздерінің қызметтік өкілеттіктерін тиісінше орындамауға әкеп соғуы мүмкін;

Сыбайлас жемқорлық тәуекелі – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу – профилактикалық іс-шаралар жүйесін әзірлеу және енгізу арқылы сыбайлас жемқорлықтың жасалуына ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі Кәсіпорынның қызметі.

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласындағы міндеттер

3.1. Саясат келесі міндеттерді шешуді көздейді:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласында бірыңғай саясатты жүзеге асыру;

- «Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне мүлдем төзбеушілік түсінігін қалыптастыру;

- «Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін, сондай-ақ үшінші тұлғаларды сыбайлас жемқорлық әрекеттерге тарту тәуекелін барынша азайту;

- осы Саясатқа жасалған 1-қосымшаға сәйкес сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы тұруға, сыбайлас жемқорлық әрекеттерінің салдарын барынша азайтуға және жоюға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу және енгізу;

- Кәсіпорын қызметкерлерін сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласындағы Кәсіпорынның қызметін реттейтін ішкі тәртіп ережелерін қатаң сақтауға тәрбиелеу;

- Кәсіпорынның ішкі нормативтік құжаттарында сыбайлас жемқорлық факторларының болуын болдырмау;

- жұмыстарды орындау мен қызметтерді көрсету кезінде ашықтықты, адал бәсекелестік пен объективтілікті қамтамасыз ету.

3.2. Ережеде атқаратын лауазымына, атқаратын функцияларына және жұмыс істеу мерзіміне қарамастан Кәсіпорынның әкімшілік-басқарушы қызметкерлері және инженерлік-техникалық қызметкерлерінен болатын жұмыскерлерге қолданылатын жалпыға бірдей міндетті нормалар мен ережелерінің болуы.

4. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және онымен күресу шаралары

Сыбайлас жемқорлық тәуекелі туындауы мүмкін Кәсіпорын қызметінің бағыттары.

- 1) сыйлықтар мен өкілдіктік шығыстары;
- 2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелеріне үшінші тұлғаларды тарту;
- 3) жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдарға, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдарға төлемдер;
- 4) демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету;
- 5) Кәсіпорын қызметі шеңберінде мәмілелер, тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу;
- 6) қызметкерлерді басқару;
- 7) ішкі құжаттарға қаржылық-заң сараптама жүргізу

4.1. Сыйлықтар мен өкілдіктік шығыстары.

4.1.1. Кәсіпорын іскерлік сыйлықтар мен өкілдіктік шығындарды, соның ішінде іскерлік қонақжайлылық үшін алмасуды бизнесті жүргізудің қажетті бөлігі және жалпы іскерлік тәжірибе ретінде таниды. Кәсіпорын іскерлік сыйлықтар мен қонақжайлық шығындарына қатысты адалдық пен ашықтық атмосферасын қолдайды.

4.1.2. Кәсіпорынның қызметкерлеріне қандай да бір сыйлықтар/іскерлік қонақжайлылық белгілерін/өкілдіктік шығыстарын ұсынуға, уәде беруге, беруге, беруге, талап етуге, сұрауға, қабылдауға тыйым салынады, егер мұндай әрекеттер/сыйлықтар:

- «Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті қызметін сақтауға, кеңейтуге немесе оңтайландыруға әсер ететін шешім қабылдауға таңдамалы әсер ету немесе егер бұл әрекеттерсіз қолайлы салдарлардың басталуы шындыққа жанаспайтын болса, қандай да бір артықшылықтар немесе пайда алу үшін тікелей немесе жанама мақсат қою;

- сыйлықтар немесе ойын-сауық шығындары немесе қонақжайлылық туралы ақпарат ашылған жағдайда Кәсіпорын мен оның қызметкерлері үшін беделге немесе басқа тәуекелге ұшырау;

- қолма-қол немесе қолма-қол емес ақша, бағалы қағаздар, бағалы металдар немесе ақшаның және/немесе сәнді заттардың басқа түрлері немесе баламалары;

- заттың, құндылық және нақты жағдай тұрғысынан ақылға қонымды негізделмеген болғанда.

4.1.3. Кәсіпорынның сатып алуларына кез келген ықтимал қатысушыдан сыйлықтар мен қонақжайлық қабылдауға тыйым салынады. Іскерлік сыйлықтың немесе оқиғаның осы Саясаттың талаптарына сәйкестігіне күмән туындаған жағдайда, Кәсіпорынның лауазымды тұлғасы немесе қызметкері тікелей басшымен немесе Кәсіпорынның қауіпсіздік бөлімінің басшысымен кеңесуі керек.

4.2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес мәселелеріне үшінші тұлғаларды тарту.

4.2.1 Кәсіпорын Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, осы Саясаттың қағидаттары мен талаптарын бұзатын немесе Кәсіпорынның іскерлік беделін жоғалту қаупін тудыратын үшінші тұлғаларды тартудан және серіктестермен бірлескен кәсіпорындарға қатысудан аулақ болады. Үшінші тұлғалармен іскерлік ынтымақтастықты бастау немесе жалғастыру немесе бірлескен жобаларға қатысу туралы шешім қабылдағанға дейін үшінші тұлғаларды тартуға бастамашы болған Кәсіпорынның тиісті құрылымдық бөлімшелері мыналар бойынша шаралар қабылдауға міндетті:

- **Кәсіпорынның** қызметін реттейтін ішкі нормативтік құжаттарда белгіленген тәртіптерді қатаң сақтау;

- бірлескен жобалардағы серіктестер туралы олардың қызметіндегі сыбайлас жемқорлықтың ықтимал көріністері туралы жалпыға қолжетімді ақпаратты келесі рәсімдер арқылы жинау:

а) сыбайлас жемқорлыққа қарсы өз саясаты мен рәсімдерінің болуы, серіктестің сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласында өзара ынтымақтастықты жүзеге асыруға дайындығы туралы ақпарат алу;

б) іскерлік беделді және мүдделер қақтығысының жоқтығын тексеру;

в) жалған кәсіпкерлік субъектісі туралы мәліметтер алу, сенімділік, салық және басқа да берешектің болуы.

4.2.2. **Кәсіпорын** үшінші тұлғалармен және бірлескен жобалардағы серіктестермен олардан сыбайлас жемқорлық көріністері анықталған жағдайда, олармен мәмілені тоқтату құқығын өзіне қалдырады.

4.2.3. Үшінші тараптарды және бірлескен жобалардағы серіктестерді осы Саясаттың қағидаттары мен талаптары туралы хабардар ету.

4.2.4. **Кәсіпорын** сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат пен рәсімдердің, сондай-ақ мінез-құлық стандарттарының бірлескен жобаларында үшінші тұлғалар мен серіктестердің қабылдауын құптайды.

4.3. Жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдарға, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға, сондай-ақ оларға теңестірілген тұлғаларға төлемдер.

4.3.1. **Кәсіпорын** жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдарға, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілетті тұлғаларға, сондай-ақ оларға теңестірілген тұлғаларға, олардың жақын туыстарына **Кәсіпорын** үшін коммерциялық артықшылықтар алу мақсатында дербес немесе оның қызметкерлері мен лауазымды тұлғалары арқылы қандай да бір шығыстарды төлемейді, оның ішінде көлікке, тұруға, тамақтануға, ойын-сауыққа, PR-науқандарға және т.б. шығындар немесе олардың **Кәсіпорынның** есебінен басқа да жеңілдіктер алуы.

4.3.2. **Кәсіпорынның** лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес мемлекеттік қызметшілермен өзара әрекеттесу кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары үшін дербес жауапты болады.

4.4. Демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету.

4.4.1. **Кәсіпорын** мемлекет өкілдерінің, ұйымдардың немесе басқа тұлғалардың оның қызметін сақтауға, кеңейтуге немесе оңтайландыруға әсер ететін шешімдерді қабылдауына тікелей немесе жанама әсер ету мақсатында қайырымдылық, демеушілік және қаржылық көмек көрсетпейді немесе егер осындай көмек мұндай әсер ету әрекеті ретінде объективті түрде қабылданады.

Қайырымдылық және демеушілік көмек көрсетуге **Кәсіпорынның** шығындары туралы ақпарат ашық болуы керек.

4.4.2. **Кәсіпорын** лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерге өз атынан қайырымдылық және/немесе демеушілік көмек көрсетуге тыйым салмайды.

4.5. Кәсіпорын қызметі шеңберінде мәмілелер жасау, тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру;

4.5.1. Тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алуды жоспарлау және өткізу кезінде Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасын ғана басшылыққа алады.

4.5.2. Сатып алуға жұмсалған қаражатты оңтайлы және тиімді пайдалану, Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, әлеуетті өнім берушілерге сатып алу рәсіміне қатысу үшін тең мүмкіндіктер беру, сатып алу процесінің ашықтығы мен айқындығын қамтамасыз ету, сыбайлас жемқорлыққа жол бермеу,

атқарушылық құжаттар бойынша орындалмаған міндеттемелері бар және борышкерлердің бірыңғай тізіліміне енгізілген әлеуетті өнім беруші және (немесе) өзі тартатын қосалқы мердігер (бірлесіп орындаушы) ретінде қатысуға жол бермеуге.

4.6. Қызметкерлерді басқару.

4.6.1. Кәсіпорын кадрлық шешімдерді қабылдау кезінде объективтілік пен адалдық принциптерін ұстанады. Қызметкерлерді жұмысқа қабылдау, бағалау, жоғарылату және жұмыстан босату кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жою мақсатында Кәсіпорын:

- кадрларды іріктеу мен іріктеудің ашық рәсімдерін және лауазымға тиісті біліктілік талаптарын белгіленген тәртіппен әзірлейді және бекітеді;

- еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін жұмысқа орналасуға кандидаттарды олардың сенімділігіне және мүдделер қақтығысының болмауына тексереді;

- қызметкерлер қызметінің нәтижелілігін бағалайды және оның қызметінің негізгі көрсеткіштері мен кәсіби жетістіктерінің тиімділігіне қарай сыйақы төлейді;

- қызметкердің іскерлік қасиеттері мен біліктілігін ескере отырып, жоғары лауазымға көтеру туралы шешім қабылдайды;

- Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген негіздер бойынша қызметкермен еңбек қатынастарын тоқтату тәртібін жүзеге асырады.

4.6.2. Лауазымды тұлғалар лауазымға тағайындалған немесе Кәсіпорынмен еңбек қатынастарын жалғастырған кезде осы Саясатқа 2-қосымшаға сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісім беру түріндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдайды.

4.6.3. Кәсіпорынның лауазымды адамдарының сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдамауы қызметке қабылдаудан бас тартуға немесе қызметтен босатуға әкеп соғады, қылмыстық жазаланатын әрекет пен әкімшілік құқық бұзушылық белгілері болмаған жағдайларда олардың орындалмауы өкілеттіктерді тоқтатуға негіз болады.

4.7. Ішкі құжаттарға қаржылық және заң сараптамасы.

4.7.1. Кәсіпорынның ішкі нормативтік құжаттарына қаржылық-қзаң сараптама, оның ішінде сыбайлас жемқорлық көріністерінің себептері мен жағдайларын (сыбайлас жемқорлық факторларын) жасауға ықпал ететін ережелердің бар-жоғын анықтау және оларды жоюға бағытталған ұсынымдар әзірлеу мақсатында келісу үшін ұсынылған ішкі нормативтік құжаттардың жобалары.

5. Мүдделер қақтығысының алдын алу және шешу тәртібі

5.1. Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері мыналарға міндетті:

- мүдделер қақтығысына байланысты тәуекелдердің іске асырылуын болдырмау және оларды реттеу шараларын қабылдау.

- өзінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде Кәсіпорынның мүдделерін басшылыққа алуға және олардың жеке мүдделері Кәсіпорынның мүдделеріне қайшы келетін жағдайларды немесе жағдайларды болдырмауға. Мүдделер қақтығысы туындаған жағдайда (немесе оның туындау мүмкіндігі) бұл ақпаратты Кәсіпорынның тікелей басшысына немесе жоғары басшылығына жазбаша түрде жеткізу.

5.2. Мүдделер қақтығысының алдын алу немесе реттеу мүдделер қақтығысының тарапы болып табылатын Кәсіпорын қызметкерінің лауазымдық немесе қызметтік жағдайын, оны белгіленген тәртіппен қызметтік міндеттерін орындаудан шеттетілгенге дейін, және емесе) мүдделер қақтығысын себептері болатын, игіліктерден бас тартқан кезде өзгертуден тұруы мүмкін.

6. Сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасау туралы хабарлама

6.1. Егер Кәсіпорынның лауазымды тұлғасы немесе қызметкері жасаған сыбайлас жемқорлық әрекетінің Кәсіпорында орын алуы туралы қандай да бір дәлелдер болса, бұл туралы тікелей немесе жоғары тұрған басшыға дереу хабарлау қажет.

6.2. Кәсіпорынның қызметкерлері басқа қызметкерді, сондай-ақ үшінші тұлғаны сыбайлас жемқорлық әрекет жасауға итермелеу фактілері анықталған және/немесе қызметкердің сыбайлас

жемқорлық әрекеттерін жасауға бейімділігіне қатысты белгілі фактілер немесе күдіктер туралы ақпарат болған жағдайда дереу тікелей немесе жоғары тұрған менеджеріне хабарлауға міндетті.

7. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар бойынша қызметтік тергеулер

7.1. «Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы барлық хабарламалар **Кәсіпорынның** тиісті құрылымдық бөлімшелерінің қатысуымен аудитке немесе қызметтік тексеруге жатады.

7.2. Егер қызметтік тексеру нәтижесінде сыбайлас жемқорлық фактісі анықталса, тергеп-тексерудің аяқталуы сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне мүлдем төзбеушілік қағидатына негізделген еңбек қатынастары тоқтатылғанға дейін түзету шараларын қабылдау болып табылады және материалдарды тиісті уәкілетті мемлекеттік органдарға беру.

8. Жауаптылық

8.1. «Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті қызметкерлері осы Саясат талаптарының мүлтіксіз орындалуына жауапты.

8.2. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін тиісті жауапкершілік шаралары қолданылған **Кәсіпорынның** лауазымды тұлғалары мен **қызметкерлері**, Қазақстан Республикасының заңды күшіне енген сот шешімін қоспағанда, **Кәсіпорынға** келтірілген материалдық залалды өтеуден босатылмайды.

8.3. Саясат талаптарын бұзу **Кәсіпорын** қызметкерінің мәртебесіне сәйкес келмейтін әрекет ретінде қарастырылуы және тәртіптік жаза қолдану үшін негіз болуы мүмкін.

8.4. Саясат талаптарын бұзу Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын бұзғаны үшін көзделген жауапкершілік шараларын қолдануға әкеп соғуы мүмкін.

8.5. **Кәсіпорын** қызметкерлері осы Саясатқа 3-қосымшада көзделген нысан бойынша осы Саясатты адал орындауға міндеттілігін растауға міндетті.

9. Қорытынды ережелер

9.1. Осы Саясаттың күшіне ену күні **Кәсіпорынның** басшысы Ережені бекіткен күн болып табылады.

9.2. Осы Саясат Қазақстан Республикасының заңнамасына өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда, сондай-ақ **Кәсіпорынның** ішкі нормативтік құжаттары бойынша өзгертілуі мүмкін. Осы Ережеге өзгерістер мен толықтыруларды **Кәсіпорын** басшысы бекітеді.

**«Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті редакциясы ЖШС
сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт**

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының 10-бабының 2-тармағына, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің қоғамдық қатынастардың жекелеген салаларында бекітілген Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу бойынша әдістемелік ұсынымдарға сәйкес әзірленді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт «Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті (бұдан әрі – **Кәсіпорын**) қызметкерлерінің белгіленген ережелерді мүлтіксіз сақтауға және сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған әкімшілік-басқару персоналы мен инженерлік-техникалық персоналынан іс-әрекеттері мен шешімдерін айқындайды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың мақсаты:

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алуға, құқықтық сауаттылықты арттыруға және сыбайлас жемқорлық көріністеріне мүлдем төзбеуге бағытталған ұсынымдар жүйесін құру.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың мақсаттары:

- қызметкерлердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты мінез-құлқын қалыптастыру;
- сыбайлас жемқорлық көріністерін уақтылы анықтау және олардың жағымсыз салдарларының алдын алу;

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты қолдану және енгізу:

- «Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті қызметінде жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін жүзеге асыру және функцияларын жүзеге асыру кезінде пайдаланылады;

- **Кәсіпорынның** барлық қызметкерлері орындауға міндетті;

Кәсіпорын қызметкерлері Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты тиісінше орындамағаны үшін жеке жауапкершілікте болады.

«Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларының мінез-құлқын ережелері

Қызметкерлер мен лауазымды тұлғалар өз қызметінде міндетті:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы күреске белсене қатысуға, сыбайлас жемқорлық әрекеттерін ашуға және Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы заңнамасының сақталуына дербес жауапкершілікте болуға;

- адал, әділ, қарапайым болуға, жеке тұлғалармен, заңды тұлғалардың өкілдерімен және әріптестермен қарым-қатынаста жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормаларды сақтауға, сыпайылық пен дұрыстық танытуға;

- жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қозғайтын шешімдер қабылдаудың ашықтығын қамтамасыз ету;

- өз іс-әрекетімен және мінез-құлқымен қоғам тарапынан сын туғызбау, сын үшін қудалауға жол бермеу, сындарлы сынды кемшіліктерді жою және қызметін жақсарту үшін пайдалану;

- әріптестерінен жоғары құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті сақтауды қолдау және талап ету;

- кіріс алуға байланысты кәсіпкерлік және өзге де қызметті жүзеге асыруда кез келген адамға көмектесу үшін заңға қайшы келетін және **Кәсіпорынның** мүдделеріне қарсы бағытталған әрекеттерді жасамауға;

- жеке және заңды тұлғалардың өз құқықтары мен заңды мүдделерін жүзеге асыруына кедергі келтіретін әрекеттерге (әрекетсіздікке) жол бермеуге;

- басқа адамдарды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға итермеуге;

- өз функцияларын және қызметтік міндеттерін орындағаны үшін сыйақыларды, оның ішінде заңды және жеке тұлғалардан ақшалай қаражаттарды, қызметтерді, сыйлықтарды, тауарларды қабылдамауға;

- мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтар алу немесе алу мақсатында таратуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдаланбауға;

- «Ақпаратқа қол жеткізу туралы» Заңда көзделген жеке және заңды тұлғалардың мәліметтерін беруден бас тартпауға;

- шындыққа сәйкес келмейтін ақпаратты таратпау;

- қызмет бабын асыра пайдалануға, негізсіз бюрократия көріністеріне, сондай-ақ дәрекілік пен біржақтылық көріністеріне жол бермеуге;

- **Кәсіпорынның** құзыретіне жататын мәселелермен жүгінген адамдардың ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеуге;

- жеке мәселелерін шешу кезінде және т.б. ұйымдардың, **Кәсіпорын** қызметкерлерінің және басқа да тұлғалардың қызметіне ықпал ету үшін өзінің қызметтік жағдайын пайдаланбауға;

- заңдылық принципін басшылыққа алуға, Қазақстан Республикасы Конституциясының, Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын сақтауға.

1. Өз құзыреті шегінде басқарушылық және өзге де шешімдерді дайындау және қабылдау кезінде:

- өздерінің лауазымдық өкілеттіктеріне сәйкес функцияларды жүзеге асыруға;

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды ашуда белсенділік таныту;

- белгілі болған сыбайлас жемқорлық фактілері туралы, сондай-ақ материалдарды жедел қарау немесе қағазбастылық үшін қандай да бір пайда алуға бейімділік туралы дереу басшылыққа хабарлауға;

- әріптестерге, басшыларға және басқа да лауазымды тұлғаларға сыйлық бермеуге және мүліктік пайда, жеңілдіктер немесе артықшылықтар алу үшін қызметтік емес қызмет көрсетпеу;

- тікелей немесе тікелей басшыға мүдделер қақтығысының, қызметтік міндеттерін орындаудағы жеке мүдделердің, сыбайлас жемқорлық мінез-құлыққа бейімділігінің және сыйлық алудың туындауы туралы хабарлауға;

- жеке және заңды тұлғаларға артықшылық бермеуге, қызметтік міндеттерін орындауда олардың ықпалына тәуелсіз болуға;

- орындауға алынған тапсырманың заңдылығына күмәнданатындығы туралы тікелей басшыға дереу жазбаша хабарлауға;

- жасалған немесе жасалып жатқан сыбайлас жемқорлық әрекет туралы басшылыққа дереу хабарлауға;

- қарамағындағы қызметкерлердің міндеттері мен өкілеттіктерінің көлемін нақты және нақты анықтау;

- мүдделер қақтығысының алдын алуға, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес оларды жоюға шаралар қабылдауға;

- егер тікелей басшының өзі мүдделер қақтығысына қатысты болса, жоғары тұрған басшылыққа жүгінуге;

- қарамағындағы қызметкерлер арасында жұмыс көлемінің біркелкі бөлінбеуіне жол бермеу;

- өз қызметінің нәтижелерін бағалауда, сондай-ақ көтермелеу мен жазалау шараларын қолдануда әділдік пен объективтілікті көрсетуге;

- қызметтен тыс сипаттағы мәселелерді шешуде бағыныштылардың қызметіне ықпал ету үшін қызмет бабын пайдаланбауға;

- өз қызметінің нәтижелерін бағалауда, сондай-ақ көтермелеу мен жазалау шараларын қолдануда әділдік пен объективтілікті көрсетуге;

2. Кәсіпорынның ішкі нормативтік құжаттарының жобаларын дайындау кезінде:

- ішкі нормативтік құжаттарды әзірлеу кезеңінде азаматтардың заңмен бекітілген құқықтары мен бостандықтарын қатаң ескеру;

- әзірленген ішкі нормативтік құжаттардың жобалары нормативтік құқықтық актілерге қайшы келмеуі керек;

- ішкі нормативтік құжаттардың жобаларын дайындау кезінде **Кәсіпорынның** және басқа заңды тұлғалардың заңды мүдделерінің бұзылуына жол бермеу;

- ішкі нормативтік құжаттардың жобалары **Кәсіпорынның** құзыретінен шықпауы керек;

- басқа құрылымдық бөлімшелердің мүдделерін қозғайтын ішкі нормативтік құжаттардың әзірленген жобалары тиісті құрылымдық бөлімшелермен талқылау және келісу рәсімінен өтуі тиіс;

- ішкі нормативтік құжаттарда сыбайлас жемқорлық факторлары немесе олардың белгілері бар нормаларды қолданбауға;

- ішкі нормативтік құжаттарды әзірлеу кезінде жекелеген жеке және (немесе) заңды тұлғалардың мүдделері үшін нормаларды қабылдауға жол бермеу.

3. Тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді сатып алуға байланысты сатып алуларды жүзеге асыру кезінде лауазымды тұлғаларға ұсынылады:

- сатып алуға жұмсалған қаражатты оңтайлы және тиімді жұмсауға;
- «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, әлеуетті өнім берушілерге сатып алу рәсіміне қатысу үшін тең мүмкіндіктер беруге;
- сатып алу процесінің ашықтығы мен айқындығын қамтамасыз ету;
- сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алу;
- атқарушылық құжаттар бойынша орындалмаған міндеттемелері бар және борышкерлердің бірыңғай тізіліміне енгізілген әлеуетті өнім беруші және (немесе) өзі тартқан қосалқы мердігер (бірлесіп орындаушы) ретінде қатысуға жол бермеуге.

4. «Жанубий Қозоғистон» облыстық қоғамдық-саяси газеті қызметі саласында туындайтын өзге де қатынастар кезінде:

- өтініштерді қабылдаудан негізсіз бас тартуға, оларды қараудағы қағазбастылыққа және жалған мәліметтер беру фактілеріне жол бермеуге;
 - жеке мүліктік және мүліктік емес игіліктер алу үшін өзінің лауазымдық өкілеттіктерін және соған байланысты мүмкіндіктерін пайдаланбау;
 - дөрекілік, адамдық қадір-қасиетті қорлау, әдепсіздік, дұрыс емес мінез-құлық фактілеріне жол бермеу;
 - туыстық, қауымдық және жеке адалдық белгілері бойынша кадрларды іріктеу және орналастыру жағдайларына жол бермеу, меритократия қағидаттарының сақталуын қамтамасыз ету;
 - орындауы анық мүмкін емес немесе өзінің қызметтік міндеттерінің шегінен шығатын, сондай-ақ заңға қайшы келетін бұйрықтарды бермеуге;
 - Кәсіпорын қызметкерлерімен немесе асырауындағы адамдармен ақшалай немесе өзге де мүліктік сипаттағы кездейсоқ ойындарға қатыспауға;
 - Іскерлік этика кодексін сақтауға;
 - Кәсіпорын басшылығының және (немесе) құқық қорғау органдарының назарына өздеріне белгілі болған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы істерді дереу жеткізуге;
 - Қазақстан Республикасының заңында тәртіптік, әкімшілік немесе қылмыстық жауапкершілік көзделген теріс қылық пен басқа да құқық бұзушылықтардың алдын алуға және т.б.;
 - Кәсіпорын қызметкерлерін қызметтік емес немесе жеке тапсырмаларды орындауға тартуға жол бермеу;
 - азаматтар мен заңды тұлғалардың құқықтарын, бостандықтарын мен заңды мүдделерін сақтауды және қорғауды қамтамасыз етуге, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен және мерзімде олардың өтініштерін қарауға және олар бойынша қажетті шаралар қабылдауға;
 - басшылардың тапсырмаларын, Кәсіпорынның лауазымды адамдарының өздерінің лауазымдық өкілеттіктері шегінде шығарылған бұйрықтары мен нұсқауларын орындауға;
 - Кәсіпорын қызметкерлерінің жеке өміріне, ар-намысы мен қадір-қасиетіне әсер ететін ақпаратты жария етпеуге.
 - Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген шектеулерді сақтауға.
- Кәсіпорын қызметкерлерінің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты сақтауын бақылау Кәсіпорынның тиісті құрылымдық бөлімшелерінің басшыларына жүктеледі.